

Kořenov | Detail mlýnu

Identifikační údaje

Adresa	Kořenov Horní Polubný 354 468 49
Okres	Jablonec nad Nisou
Katalogové číslo	P 255
Katastrální území	Polubný
GPS	50° 46' 24.2" 15° 21' 1.6"
Mapová značka	Holandský / Objekt bez technologie
Poloha vůči obci	350 m SZ od kostela v H. Polubném
Číslo kulturní památky -	
Přístupnost	Nepřístupný
Rok stavby	1830
Rok zániku	asi 1848

Stručný popis

Jako rok stavby mlýna holandského typu se uvádí rok 1830. Na katastrálních mapách z roku 1843 je již uveden. Nízká budova z lomového kamene na svahu o vnějším průměru 9 m a výšce zdi 3 až 4,5 m vyvolává dojem, že mlýn nebyl nikdy dokončen, že jde pouze o torzo stavby. Současní majitelé jsou však jiného názoru. Uvádí, že mlýn určitě nějakou dobu fungoval, a že při přestavbě našli nahoře na nosné zdi segmenty dřevěného ozubeného prstence na otáčení střechy. Za úvahu tedy stojí varianta, že se jednalo o horský mlýn, který využíval větru pouze z jednoho směru. Střecha s perutěmi se mohla natáčet jen v malém rozsahu směrem do údolí. Proto mohl být mlýn postaven na svahu a existující přístavek ve svahu nad ním provozu nevadil. Za současného uspořádání by větrné kolo mohlo mít průměr maximálně 10 m. Zde je třeba provést další historický průzkum. Dnes je objekt dobře udržován a slouží k rekreačním účelům.

Zajímavá je úvaha Jany Schejbalové, že mlýn byl pokusem využít větru k provozu brusných stolic. Svědčí o tom i to, že jeho provoz začal i skončil současně s nedalekou sklářskou hutí.

Pokorný:

. Větrný mlýn je naznačen na katastrální mapě z roku 1843 (457), ač se neuvádí v písemném elaborátu stabilního katastru mezi větrnými mlýny, které byly v činnosti v polovině 19. století (458). Nacházel se na pozemkové parcele č. 75 (stavební parcela č. 17), dřevěné obytné stavení větrného mlynáře bylo postaveno na blízké pozemkové parcele č. 16 (stavební parcela č. 18). Pro snadné určení polohy lze uvést, že větrný mlýn stál cca 300 m na SV od kostela sv. Jana Křtitele v Polubném.

(457) GÚ-ÚAGK, SK, císařský otisk, 6002, obec Polubný (Pollaun).

(458) Za upozornění děkujeme dr. Vařekovi z ÚEF-ČSAV.

Historie

Historie Zajímavá je úvaha Jany Schejbalové, že mlýn byl pokusem využít větru k provozu
obecně brusných stolic.

Je velmi nepravděpodobné, že by se jednalo o moučný mlýn. Od Německého Šumberku u Tanvaldu až k proským hranicím se obilí téměř nepěstovalo, pro mouku se chodilo do Pruska. Jen za chalupami bývaly malé obilné záhony, na nichž se pěstovalo trochu obilí pro slepice, forman pak trochu ovsu pro koně (ale i ten nestačil, musil dovážet oves "z kraje").

V období vzniku mlýna se v oblasti nebyvale rozvíjí broušení dutého skla, a ještě více přibrušování „lisovaček“ – lustrových ověšků a flakonků. V roce 1829 je na Jizerce za Polubným otevřena nová sklářská huť a následně přebírá z mateřské Zenknerovy huti právě výrobu dutého skla a lustrových ověšků. V Horním Polubném není vhodný potok, na kterém by šlo postavit vodní brusírnu a zboží muselo být dopravováno po špatně sjízdných cestách k brusírnám do údolí Kamenice u Antonínova. To vede k domněnce využít principu větrného mlýna k broušení. Z Horního Polubného bylo také snadné dopravit obroušené flakonky nebo duté sklo s výbrusy do Českého Šumberku u Příchovic, kde se celé rodiny zabývali zlacením a malováním skla.

V krizových letech 1847-1848 zanikla řada sklářských provozů a brusíren. Sklářská výroba se stěhuje do údolí říčky Desné a s ní odcházejí i brusiči. Proto by ve čtyřicátých letech broušení v polubenském mlýně muselo zaniknout

Architektura

Stav nemovitosti	Zcela přestavěn – bez historické hodnoty
Typ	Holandský
Dominantní stavební konstrukce	Zděná - kamenná
Historické prvky	Exteriér <ul style="list-style-type: none">• Kamenické prvky
Parametry	Horní Polubný - Kořenov, rekreační objekt □ vnější průměr 9 m, kamenné zdivo z různých kvádrů, částečně omítnuto, nebo spíše podmítnuto (kameny vystupují) □ výška na svahu 3 m, dole 4, 5m (postaveno na svahu), na svahu přístavek 2 x 2,5 m □ ve střeše komín a hromosvod □ dvoje dveře v úhlu cca 90 st. , okna po 40 st, výška střechy cca 3 m

Technologie

Technologické vybavení

Popis technologického vybavení

Technologické vybavení

Stopy po neexistující mlýnské technologii

Doplňkový provoz

Doplňkový provoz - popis

Historické prvky

Parametry

Literatura a pramenyZajímavostiOstatníFotogalerieZákladní obrázky

Současné fotografie - exteriér

Současné fotografie - interiér - detaily stavebních prvků

Historické fotografie a pohlednice

